

árak!
 P 1-től kezdve
 on lévő
 eteket,
 éket is,
 LEZEKET,
 endőket
 ruhákat,
 zket
 ler, Tapestry
 regeket is,
 ket
 akon
 s fiaj
 é.
 kéket
 VOS
 osok által jó
 és fiatal embe
 legbomlás, tit
 asokból szár
 ei ideges hát
 ideges rész
 test ifjokor
 ki van prói
 mi gyengeség
 o. vosi hasz
 stán 25 krral
 : St. George
 kaphatók,
 ntézendők. (o)
 e le de
 különlegese
 elyeknek mi,
 rendkívül fi
 a, tartós il
 E különféle
 jóságát di
 győzni szia
 netetlen.
 Bogaergas 2
 la, (főraktár
 Mihálovits
 rvényi Ottó
 Füleky P.
 Szent Ki
 chwarcz B.
 g minden
 tésében és il
 ak'árát
 omabb
 rumot.
 t.
 mellett
 hóban
 o.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ur
 kereskedésével szemben.
 Hirdetmények,
 előzetes pénz és a kiadás körüli panaszok
 valamint a lap szellemi részét illető
 minden kérelemények ide intézendők.
 Bérmentetler levelek csak ismert kezektől
 fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
 A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap kivételével.

Előfizetési ár
 Helyben házhoz hordva, vagy vidékre
 postán küldve:
 Egész évre - - - - - 10 ft - kr.
 Félévre - - - - - 5 ft - kr.
 Negyedévre - - - - - 2 ft 50 kr.
 Egy hóra - - - - - 1 ft - kr.
 Hirdetési díj:
 Othasábas petitsor egyszeri beiktatásáért 5 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
 Nyilttér 4 hasábas petitsorért 20 kr.
 Hirdést vagy reklamot magában foglalt
 újdonság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891. Debreczen. Csütörtök December 17. 256. szám.

Közgazdasági diadal.

Budapest, decz. 16.
 (n.) Gr. Szapáry kormányzata, míg
 ellene az oppositio hazug indokokkal izgat,
 az alatt folytonosan üdvös politikai
 tények alkotásával czáfol. Majd ítéltet a
 vádak s az ezeket czáfoló kormányzati
 tények felett a nemzet a választásoknál.
 Ily tény legújabbán a kereskedelmi szö
 vetség megalkotása Németországgal, Olasz
 országgal s több kisebb állammal. Az
 erre vonatkozó szerződési javaslatok most
 vannak a szerződő államok parlamentjei
 nek tárgyalása alatt. E szerződések je
 lentőségét az képezi, hogy a közép
 rópai államok legnagyobb részének eddig
 egymással szemben emelt közgazdasági
 bástyái lerontatnak s a népek közti for
 galomnak néhány természetes ut nyit
 ták. A megtörtlő védvamos gazdasági po
 litikának e szerződések végét szakítják,
 s a javak forgalma s az ipari munka
 számára az évek egész során, t i z e n k é t
 é v e n keresztül szilárd alapot adnak s
 a számításnak biztosságát szereznek meg.

Kereskedelmi politikánk magvát a
 Németországgal kötött szerződések képe
 zik s a körül csoportosulnak a többi szer
 ződő államokkal létrejövő viszonyaink is.
 Tehát a sulypont a Németországgal kö
 tött szerződésen fekszik s e szerződés
 lehető tökéletességgel van alkotva: ke
 reskedelmi s vámszerződésből s egy állat
 egészségügyi egyezményből áll. E szer
 ződés alappilléget a mérsékelt védvám
 képezi a kölcsönösség elvén felépítve.
 Engedmény csak egyenlő értékű ellenen
 gedmény alapján adatik. Ha most az
 egészről tekintetbe vesszük azt, ami Ma
 gyarország érdekeit illeti, örömmel lát
 hatjuk, hogy érdekeink nagy előnyökhöz
 jutottak ez engedmények s ellenenged
 mények kimérésénél. Mert a Németország
 által tett engedmények legnagyobb része
 a földmivelési termények olcsóbb bevitel
 ére vonatkozik, s ezért iparbehoztali
 ellenengedményeket kap Ausztria-Magyar
 ország részéről: így míg emezek legin
 kább az iparüző Ausztriát terhelik, a

nyers, földmivelési terményeknek a német
 piacokra leendő olcsó bevitel a földm
 ivelő Magyarország előnyét s pedig nagy
 előnyét képezi. A gabonavám három és
 fél márkára, a lisztvám hét s háromtized
 márkára van leszállítva, a favámok is
 jelentékenyen mérsékeltek.

S Magyarországra nézve, mely még
 nagyon távol áll attól, hogy iparüző ál
 lam legyen, életérdeket képez, hogy nyers
 terményei számára a nagy s biztos német
 piac megnyitassék. S az is bizonyos,
 hogy iparunk is hamarabb fellendül, ha
 földmivelésünk folyton növekvő virágzása
 következtében hazánk közgazdasági ereje
 is folyton izmosodni fog. A megkötött s
 még ez évben törvényerőre emelkedő ke
 reskedelmi szerződések vezérgondolata az,
 hogy a szerződő államok mindegyike egy
 a productió mint a javak kicserélése te
 kiintetésben meghatározott forrásokra uta
 sítattik, melyek az ő természetes termelő
 képességének leginkább megfelelnek, s
 melyekből termény vagy ipari deficitjét
 a legjobban fedezheti.

Gabonánk árát aztán nem silyesz
 hetik a börze embereinek kizsákmányoló
 ravasz fondorlatai, hanem azt az életnek
 folyton ébren levő szükségletei, az óriási
 fogyasztó területnek kívánalmi fogják
 emelni — vajjon van-e oka örülni a for
 dulat felett a földművelő magyar népnek?

Az agyarkodó s Szapáry megbukta
 tása végett eget-földet megmozgató ellen
 zékre nagyobb szatira nem is gondolható
 minthogy gr. Szapáry kormányzatának a
 magyar földmivelés felvirágoztatása kor
 szakát megalkotó e ténye éppen most
 jutott meg része, mikor ellene az ellen
 zék szidalmazó körútjában a közelgő vá
 lasztások alkalmából éppen most verik leg
 erősebben a hamis vádaskodások nagy
 dobját. Csak hadd verjék: a hazug fráz
 ismondás is beszéd, de legszebb beszéd a
 — tett.

A szabadalmi ügy rendezésére vonatkozó
 törvényjavaslat a kereskedelmi miniszterium
 ban, mint értesülünk, előkészítés alatt áll s
 nemsokára az országgyűlés elé fog terjesz

jeztetni. Ezzel kapcsolatban a szabadalmi
 ügyek kezelésének reorganizálása is czéba
 van véve.

A sommás eljárás reformja tárgyában
 már huzamosabb idő óta enquete ülésezik az
 igazságügyminiszteriumban. Tanácskozásait,
 mint értesülünk, a legközelebbi napokban
 fogja befejezni s megállapodásainak tekintet
 bevételével nyer végleges megállapítást az e
 tárgyban a képviselőház elé terjesztendő tör
 vényjavaslat.

Bíráskodás választási ügyekben. A vá
 lasztási bíráskodást szabályzó törvény javas
 lat tárgyalására kiküldött képviselőházi bizott
 ság Bokross Elek elnöklete alatt tartott teg
 napi ülésében folytatta a törvényjavaslatnak
 és pedig a fuvarköltsegekre vonatkozó 7. és 8.
 §-nak tárgyalását, amely szakaszok már a
 a bizottság előző ülésein is hosszabb vita
 tárgyat képezték.

Országgyűlés.

Decz. 16.
 A tanítók nyugdíjának szabályozása ké
 pezte a képviselőház mai ülésének tárgyát.
 Spöner Andor referálta a törvényjavasla
 tot a kérvényi bizottság nevében, kiemelve
 azon nagy előnyöket, melyekben a tanítókat
 a javaslat részletlenül fogja. Utána Föld
 váry Elemér mondott a javaslat mellett
 csinos beszédet, Kovács Albert a nemzeti
 párt részéről szintén elfogadta a törvényja
 vaslatot. Ep így Roszszval István. Apponyi
 Albert gróf elfogadta a törvényjavaslatot, de
 határozati javaslatban utasítatni kérte a
 kományt, hogy rövid idő alatt jobbat nyujt
 son be.

Csák y Albin gróf közoktatásügyi mi
 niszter több ízben fölszólt az ülés folyamán
 s nemcsak a szabadelvűpárton, de az ellen
 zéki oldalokon is tetszéssel fogadták. A teljes
 nyugdíj 40 éven k 30 ra való leszállítása csak
 finansziális kérdés, melyet most nem lehet
 megoldani, mert 2 százaléki helyett a tanítókn
 ak 12 százalékkal kellene hozzájárulni.

Miután Kis Albert kevéssé találta
 az állami hozzájárulást a tanítói nyugdíjalap
 hoz Csák y Albin gróf miniszter hangsú
 lyozta azt, hogy az ország általános pénzügyi
 helyzetére tekintettel kellett lennie.
 K a s Ivor báró a polgári iskolai taní
 tók érdekében beszélt. — Dániel Márton
 és Szederkényi Nándor fölszóllása után Csá
 ky Albin gróf miniszter a polgári iskolai ta
 nitók ügyében tett kijelentést.

Még Apponyi Albert gr. mondotta el
 zárbeszédét határozati javaslata mellett s
 ezután a ház egyhangulag elfogadta általá
 nosságban a törvényjavaslatot s elvetette Ap
 ponyi határozati javaslatát. A részletes tár
 lates tárgyalás holnapra maradt. Az ülés vé
 gén Petrich Ferencz interpellálta a pénzügy
 minisztert.

A debreczeni kutak vize.

— Gazdaszonyokat is érdekl. —
 Dr. Kenézy Gyula felolvasása.

Az orvos gyógyszerész egyesületben —
 amint már hétfőn megirtuk — dr. Kenézy
 Gyula orvos beszámolt a debreczeni kutak
 vizén tett vizsgálódásaival. — Az általa be
 szerzett adatoknak s az ezekből levont kö
 vetkeztetéseknek hasznuk lesz a vízvezeték
 létesítésének előmunkálatainál, melyeknek
 nyomott tört velők a szorgalmas kutató.
 Egyébként is hasznos értekezés volt ez. Mert
 ime megtudjuk belülről, hogy a cigánykut
 vize a leg egészségesebb az egész városban s
 utána mindjárt körülbelül a hatvan utcai
 kut következik, amelyet eddig is nagy nyom
 tatéknak tartottag a hatvanutcai háziorvos
 lakások kiadásánál. — A nagyerdei meg a
 gázgyári kut vize pedig, amelyek eddig a
 legjobb hírnévnek örvendettek, ugyancsak
 talitve vannak baktériumokkal. — Es az
 udvari ásott kutak vize? No azzal még
 csak ruhát se tisztáltasson egy mosákor a
 gondos házi asszony, ha csak a víz árát
 akarja megspórolni. — Ettől a víztől zöld
 vagy sárga színű lesz a fehérruha.

A felolvasás tudományos részét mellöz
 zük. A górosóvi vizsgálatoknál meghatározta
 dr. Kenézy Gyula a v i z k e m é n y s é g é t
 melytől függ annak mosásra, mosásra, fő
 zésre való alkalmatlansága, — a szervez
 é s a n y a g o k m e n n y i s é g é t, s azt tartalmaz
 a víz légecsavát, vagyis olyan vegyületet,
 mely a fertőzéseknél a legfontosabb szerepet
 játsza.

Vizsgálódásai alapján általánosságban
 azt mondja dr. Kenézy, hogy a debreczeni
 kutak vize elég jó. A nagymester utcai
 kut vizét nem hordják, mert szerfelett kemény,
 A többi kutakra nézve figyelemre méltó ész
 revételei és tapasztalatai vannak. A piac ut
 czai kut a város főcsatornája mellett és igen
 szennyezett talajban van furva. A g á z g y á r
 h á t a m e l e g e t t l é v ő szivattyus kut
 helye hajdan trágya larakó volt. E két kut
 vize tehát fertőzött s meglehetősen mennyiségű
 légecs savat tartalmaz. A kevésbé jó vizű
 kutak közé tartozik még a n a g y e r d e i

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

ARCZKÉPEK.

Mindig szomorú gondolatok keritene
 hatalmukba, valahányszor egy régi albumot
 végig lapozok. Egész családok története van
 az aranyos szélű lapok közé zárva; zsongva
 bonganva száz apró történet lebben ki közülük;
 és tudja Isten ezek a történetek mindig szom
 oruak.

Egy fiatal asszony boldog mosolylyal
 ajkán és menasszonyi koszorúval fején, — a
 kiről tudjuk, hogy ez volt a legutolsó moso
 lya, melyet a fotografus megörökített. Uram
 bátyám szép magyar ruhában, kardosan, ke
 vélyen, . . . most ott másol a bejelentési hi
 vatalban. Két büszke teremtés, férj és nő,
 kik egymást kerülik, mint az éjszakai pólus
 a délit, s kik az albumban mégis eltérnek
 békésen egymás mellett. Koporsóban egy
 kis gyermek . . . Istenem micsoda kegyetlen
 gondolat, megörökíteni az anya kétségbeesé
 sét, hogy életén át kísérje!

Be sokszor elgondolom, hogy ugyan
 minek készítettünk magunknak olyan örökös
 pletykafészeket mint az album. Az ember szé
 pen elgondolja, hogy a koporsójára hulló
 göröngyök robajával emléke is elhangozik,
 szinte jól esik a tudat, hogy egy szép napou
 többé senki utjában nem áll, hogy elfeledik
 egymást — ő és a világ — vagy egy mitőlő
 esztendeig; míg az arczkép egy örökké fe
 cesegő kofa, aki újra ráadja a világ szájára
 Hanem a legszomorubb történet az
 albumban, mely ép most a kezemben van, itt
 a legutolsó lapon van. Minap vittük ki a szép

leányt, kiről a fényképész e báljos alakot
 lekapta.

Mennyasszony volt. A megye legdial
 sabb ifja kérte meg kezét, mert már akkor a
 szívét kérelem nélkül is elvitte.

De egyszerre sűrűre függönyözték a
 törvényszéki bírő házában az ablakokat. Lá
 bujjhegyen járt mindenki odabenn, autógó
 szó hangzott csak az épületben, meg elfoj
 tott zokogás.

Egy rém botlott be oda, isszonyu, kö
 nyörülhetlen rém: a himlő. A szegény Mar
 gitot akarta elragadni, vitte is már. Nem az
 orvosok tudománya, csak az anyai könyek
 tartották meg az életnek.

Felgyógyult. De mikor az orvos levette
 arczáról a burkot, a szép arczra alig lehetett
 ráismerni. A réginék csak a roncsa maradt
 meg.

Éu Istenem, milyen szomorú viszontlá
 tás volt ez! A bírő hideg, komor szemében
 egy nagy égető köny csillámlott, ölébe vonta
 a leányt, s szívéhez szoritotta hosszan; az
 édes anya pedig csókjaiban fűrésztött meg
 homlokán, arczán minden lyukat, minden
 gödröt.

A völégénye igen szépen viselte magát,
 mikor betegsége után maglátogatta, először
 látta így. Férjhas arczán nem változott el
 egy vonás, hanem hirtelen lehajolt s a meny
 nyasszonya kezét ajkához szoritotta. Volt
 annyi ereje, hogy elrejtse a fájdalmat, meg
 dőbbenést, mely ez összerombolt gyönyörű
 alak láttára elfogta.

Hanem azért Margit szomorú maradt.
 Mindenki feledtetni iparkodott vesztességét;
 olyan szeretet, de még nagyobb fogta körül
 mint azelőtt. Az édes anyja, mióta gyermeke
 oly szerencsétlen lett, százszor, ezerszer job

ban szerette, úgy járt utána, mint az ár
 nyéka, s szive minden dobbanást leste. Éj
 szaka ágya fölé hajolva hallgatta órahosszat
 keble pihegését, lélekzete rezgését. Minden
 gondolata a lányáé volt.

A mogorva bírő, ki azelőtt már nagyon
 megersztette az apai szeretet gyepöljét, ha
 imigy szólította meg Margitot:

— Hej, te lány, állj ide. Hadd lássalak.
 Már megint nagyobb vagy fél centiméterrel.
 Ugyan hova nősz te leány?

Most ha ideje engedte, tüstént hazasi
 tett és viditgatta a leányt, ahogy tudta:

— No te elátkozott királyleány, megint
 permetezik? Lánzos, lobogós, én vagyok a
 bírő, itéletet mondok, ide mosolyogj a szem
 em köz. Próbáld meg fiam, míg szép sze
 rivel kérlek, mert iziben keztyüt szabok a
 kezre.

De bizony nem próbálta meg, csak a
 szeméit emelte mély szeretettel az apjára.

Napról-napra száradt. Apja szeretete,
 anyja gondja, völégénye udvariassága nem
 birtak egy mosolyt deríteni arczára. Hasztal
 lan volt minden igyekezetük,

Hanem én tudom mi volt az oka ennek.
 Mikor egyedül volt, elővette az arczképet,
 azt, a melyen még bübajos szép volt s kisír
 ta magát rajta. Azt hitte, hogy apja, anyja,
 völégénye szeretete, mind ennek az arczkép
 nek szól, ennek, a szép, mosolygó alaknak,
 mely eltűnt s helyébe egy idegen arcz tola
 kodott, melyet gyűlölt, összezuzott, megtépett
 szive minden erejéből.

gos elérhetetlen régiókba . . . mig egyszer
 valósággal utána röpött, itt hagyva a föld
 ön azt a csuf idegen arczot, — s ezt az arcz
 képet az albumban!

Arczképek, arczképek . . . Sok bohó em
 lék villan elénk, ha véletlenül egy régi tárcza
 akad kezünkbe s abb n egy régi arczképünk.
 Es mikor megvénülünk s homlokunkra fek
 szenek a higidtság okos, nehézsé felelgei, egy
 ifjukori arczkép mint büvös lámpa ragyog át
 multunkon. Előüldökölnék láttára, mint torgó
 panorámában ifjuságunk szép napjai. Akkor
 még sok remény zöldelt képzeletünk mezéjén,
 mit azóta lelegett a való prózai számára.

— Tudunk lelkesedni, bizni, bionlani s ak
 kor még, mint az arczkép bizonyítja, dus
 hajfűrtök ékeskedtek ott, hol most a hold
 tányérja fénylik.

Es azok az arczképek, melyeket a ba
 rátságos, árnyas lugásban, hallgatva a pa
 pancz és vadszöllő leveleinek rezgését, cse
 réltünk ki örök emlékezetül, midőn a vizgá
 kat lezárva valamely kis városba szakadtunk
 ügyvédbojtárnak. A kis Ida arczképe szívünk
 fölött pihent egy nagy bugyelárisban a na
 gyobb bankjegyeknek néha rubrikában (a
 hol nyugton lehetett). Néha elővettük s egy
 hosszú sóhajba temettük, aztán . . . a kis
 Ida emléke mindinkább halványodni kezdett.
 A régi kabátot újjal cseréltük föl s az arcz
 kép benmaradt valahogy a belső zsebében.

Hát aztán? Igen, egyszer csak egy csi
 nos szobában találjuk magunkat, fehér lepel
 lel gondosan bevont kupaép és támlásszék
 közt, hosszúsáru pipával száunkban és kerek
 gyöngyös házispárával fejünk bubján. Künn
 az előszobában valaki nagy szorgalommal po
 roit valamit s a páloza patogóásának ryth
 mussa mellett nyárs polgáriás kedélyességgel

nagy kútis (ki gondolta volna?) a kut környéke még nem sok idővel ezelőtt moosár volt, de meg feljé mostahordta az eső víz a fürdő emésztő gödrének a szennyét is. E kut vizében is észrevehető a légecs sav.

A többi kutak vize embár észrevehető nyomai vannak abban a légecs savnak teljesen használható. Ezen kutak vizei csaknem egyformák, lágyak 9—15 foknak; ugy ivásra mint mosásra és egyéb házi czélok teljesen alkalmasak. A légecsav minden valószínűség szerint leszivárgás által kerül ezen kutakba és nem bennük keletkezik. A hatvan utcai kut vizében légecsavnak legkisebb nyoma sincs.

A mélyebb kutak vize 38 méterrel lefelé eléggé tisztá, szennytelen, de a talaj sok bomlásban lévő szerves anyaga a valamenyire megfertözi összes kutaink vizét.

Miután azonban nem a kut vizében élő organismok okozzák a légecsav fejlődését annak szerfelett csekély mennyiségre lényegesen ártalmas nem lehet.

Összehasonlításként nagyobb számú ázott udvari kutak vizét is megvizsgálta dr. Kenézy. Ez-n kutak vize sárgás, barnás vagy zöldes színű mutatja, hogy fertőzött, kemény — 30—120° fokig — vagy még erősebben is. Légsavat nagymennyiségben tartalmaz, szervesanyagokat 4—14 grammos literenként, olykor többet is. E kutak vize keménységénél fogva mosásra, színezéskor ruhák öblítésére sem használható.

A homokon lévő ázott kutak egy része kivételt képez. A cigánykutnak körülbelül a legtisztább a vize az összes debreczeni kutak között, noha egész mélység 525 méter, víztartó réteg magassága 95 cm. E kut vizének keménysége 9°, összes szerves anyag tartalma 0,75 gramm egy literben, légecsav nyoma sincs benne.

A nagyerdőn lévő kutak — amibár mind a f-lés tájban vannak ásva négy-négy kivételével legalább is olyan tiszták, mint a városban lévő 38, 40, 94 méteres kutak. — N-m tisztá teljesen a nagykut, az erdőmentéri lakás nyitott kútja, az „Ujvilág” csárda mellett kútja, meg a Ménes erdőn, lakásán lévő kut. E kutak fertőzésének oka a közvetlen közelben lévő moosár, istálló, disznói. A többi megvizsgált hat kutnak egészen használható a vize, melynek keménysége 8—12°, szerves anyaga 150 mgm. egy literben, légecsav nyoma kevés nyoma.

Az újabb divatba jött házi furott kutak közül kettőt vizsgált meg a felolvasó. Egyik a Rotsehné k., másik a Kardó s háznál lévő. Amannak 8,5 — emennek 12° a keménysége amaz literenként 0,088 — emez 0,150 mgm. szerves anyagot tartalmaz. Mindkét kut a régi kut mederben van furva.

Mind a két furott kut vize homályos, nem szagtalan, a légecsav nyomai jól észrevehető. Valószínűleg azért, mert ő-kut fertőzött vize a eső mellett leszivárog az új kutba. Nagy felhasználás segíthet rajta.

Fontos kérdés, vajjon a mély furott kutak egy helyről kapják-e a vizet? E végből felolvasó meghatározta azon pontok magasságát, amelyekben a kutak vannak a megmértette a víz felszín távolságát a pontoktól. Az eredmény az, hogy a víz felszín meglehetősen halad az észak keletől délnyugot felé lejtősen menő talaj felszínével.

Feltűnt, hogy a 40—50 méter mély kutak vize csak néhány, legfeljebb 7 méternyire van a földszín alatt. Világos, hogy ez a vízréteg nyomás alatt áll; még pedig elég nagy nyomás alatt.

Ha egy álló vízbe, egy tóba volnának

elméledünk. Hogy lehessen a esztakerti szőlőbe prészázat építve, mennyivel emelkedik a 4 százalékos aranyáradék, mikép vigyük keresztül a városi tanácsban a piac rendezése ügyében beadott indítványunkat. . .

Egyszerre a pálcacsattogás megszűnik odakünn, egy darabig csend áll be, majd hirtelen felszakítják az ajtót s azon igéző házi toaletten bájós asszonyka tör be.

Szemét köny homályosítja el, karjai, melyeken a ruha föl van tűrve, mint tört szárnnyak csüggenek le s ajkáról száz szemrehányás látszik kifakadni.

— Nyomorult! — zokogja s leveti magát egy támlás székre, a mely pedig be sem volt vonva. Ebből is arra lehet következtetni, hogy itt valami rettenetes történt.

— De édesem . . .
— Hallgasson, Ezt nem lehet menteni. Emléki, csak emléki! . . .
— Nem értem . . .
— Nem érti? Oh, a gyönyörűséges jómadár nem érti!

S a könyvek újra kitörnek, De már azt nem tűrjük hogy a drága szeméit rontsa s szépen megkérjük, mondja meg mi a baja, mert azt csak úgy lehet meg tudni, ha megmondja. Ó ránc se tekint, arczát a szék támlájához tapasztja s néha durcásan megvázza fejét, hogy a gazdag szöke fúrtók mind szárnnya kapnak rajta. Végre megszólal:

— Itt van, megnézheti . . . tessék!
Tyűh, az lda arczképe, alatta a veszőlyos szó „emléki.” Megtalálta a vén kabát belső zsebében a mint porolta. Hej, ez nagy baj. De minek is rontja az aranyos kezekéit ily régi rongyok porolásával! De meg kell vizsgáltani, mert nagyon zokog. Egy két öblös fölleget fuvunk a lége s aztán jámbor ábrázattal a támlásszék elé járulunk.

lefurva a mi kutaink, akkor a víz színe minden kutban egy formán lenne. De mivel azt látjuk, hogy egy bizonyos irányban haladva, fokozatosan mélyebben mélyebben van a víz felszíne okvetlenül arra a következtetésre jutunk, hogy ez moosár víz folyó, amely abban az irányban áramlik, amerre a víz tükör magassága esőkken.

A debreczeni kutak szállító képessége hivatalos adatok nyomán — teljes kihasználás mellett 25—30 liter percenként Tehát folytonos nappali kihasználás mellett a kutakból naponként 1,000000 (egy millió) liter vizet kapunk. Feltéve hogy Debreczen 60000 lakosa közül a városban tényleg csak 40000 lakik a legkisebb tényleges elhasználás mellett még egyszer annyi vizre volna szükségünk. E mennyiséget az eső és udvari rozskutak szolgáltatják.

Dr. Kenézy Gy. vizsgálódásai után a következő eredményekre jutott.

1., A város alatt észak-keletről-dálnyugot felé egy vízfolyás van, amely folyóból kapjuk mi az ivó vizet.

2. Miután a folyóból egy kut teljesen bomló szerves anyag nélkül való vizet szí fel, a folyó vize tisztá, a többi kutat a mellette lévő talajszenny fertözi csak be.

3., A talaj fertözése el nem távolítható s az e talajban furott kutak hihetöleg mindig fognak — habár talán csak kis fokban — fertözteni.

4., A város közvetlen közelében az észak-kelet felé elterülő homokon — tisztább talaj van melynek saját vize sem fertözött alatt pedig a kutainkat ellátó víz minden valószínűség szerint teljesen tisztá.

5., Azon víz nem bocsátó réteg amely alatt a tisztá víz foly körülbelül 45—48 méternél végződik.

6., Mintán a 90 méter mélykutak is ugyanazon vízből látszanak táplálkozni, feltéhető, hogy ez a vízmennyiség igen tetemes.

7. Miután a víz réteg nagy nyomás alatt áll, nem számazhat a mi légköri csapadékainkból, s mennyiség, a mi meteorologiai viszonyainktól teljesen független.

8. A város közvetlen közelében is p. o. a Nagyerdőn minden valószínűség szerint teljesen tisztá és oly mennyiségű vizet lehet nyerni, hogy az a város szükségleteit teljesen, sőt még hosszú időn keresztül — pazarul kielégíteni.

9. Miután a mostani viszonyok mellett, az eső és udvari vizet is igénybe kell venni; miután a nagyon poros utcák öntözése — még pedig bőséges öntözése — fellette szükséges s arra a mai viszonyok között gondolni is alig lehet: kívánatos volna, hogy a most fejtegetett kérdés részletesen megvizsgáltsassék, annyival inkább, mert a város lakosságának örvendetes szaporodása mellett néhány év múlva a víz szükség nagyon is érezhetővé válik.

Csak divatosan.

— Mindég alkalmi fohászokodás. —

„Veletek tartanék szivesen, de nincs ruhám!” Ez a leggyakoribb sóhaj, a mely a hölgyek ajkáról elrebben. Hogy megokolatlan bizonyítja a ruhászokrény, amely tele van szép használható öltözékekkel, s a kalaptartó, a melyen egészen új kalapok hevernek. No de ez egytől egyig tavali, a divat változott, s az ideai valóságos bábeli torony, melyet a mult évben kinevetünk volna ma nevetésgassé teszi a tavali csinos, de alacsony kalapok: A drága felöltő, melyet a mult nyáron keserves sóhaj kíséretében nyujtott át az

— Ej mi, igazán hadd nézzem meg jobban. Ez a King Lina arczképe.

— Lina . . . persze, hogy valam Lina — zokogá szegényke.

— Hát tudod kijvölt ez? Ej, hisz te még akkor csak gyerek voltál . . . Nagy eset volt az. Londonban ez a kisasszony megmérgezte apját, anyját.

— Apját anyját!
— Ugy van, fájdalom Meg a völegényét is.

— Jézus!
— Szóval mindenkit, aki csak közelében volt. Aztán, édesem, lefejezték. Hóhár vágta el a nyakát. Nagy dolog volt az akkor, mindenki iparkodott megvenni a kisasszony arczképét, melyre az ráirta „emléki.” Divat volt az akkor, hisz mindig mondom neked is, hogy bolond a divat. Így került hozzám.

Az asszonyka hiszi is, nem is a históriát, de arca kiderül s még csak azért húzza meg a fülünket hogy micsoda gasztus az ilyen rettenetes asszonyszemély képét hordani zsebünkben.

. . . Szegény Ida.

Egyszer észrevesszük, hogy a feleségünk szobalányánál van az arczkép, melyet egykor szerelmi rebegek közt ldnának adtunk. A sroba leány tudniillik újságot olvas, de csak a kis hirdetések rovátát s cintalanságból kihirdetés utján ismerettségét kerassat. A bekeresztet számos arczkép közt volt a miénk is, Ki tudja, micsoda utat járt meg szegény, míg szerencsés lett uttörőjévé lenni valamely szentimentális kocsis ismerettségének Nina szobalányával. Szerencse, hogy szakállat eresztettünk s így nem ismerhetnek ránk.

előzékeny férj, az idén nem modern, a szeles családapának az a reménysége, hogy az „aranyos” néhány évig el lesz látva felöltővel, nem teljesült mert hiszen „madár-ijesztőként nem járhatz”, rangodhoz illően öltözködni kötelességed.

E felfogással szemben nem lehet a férj szűkebbül, sóhajtvá bár, de zsebbe mélyeszti kezét és fizet — a házi béke kedvéért.

Van egy jó barátom, derék becsületes ember; ő a férjkor, legmagasabb léposójéről szédült le Hymen ölébe. Egy gazdag feleséggel boldogította a sors és most rosszabb az állapota, mint az igavonó baromé, mert éjjelnappal kell fáránia, hogy rangjához illő életmódot teremthessen hozzártatózónak. Sokszor még koplálnia is kell, hogy kedves övéi czífrálkodhassanak. Ez ugyan nem rangjához illő dolog, de hát a gyomorba nem lát be senki!

Szegény jó barátom, nejének előkelő rangérzete tönkre fogja őt tenni, s egyedüli vigasza az, hogy életpárja rangjához illően fogja majd eltemeteni.

Divatosan! valóságos átok ragad e szó fogalmához! Hány közbecsülének örvendő derék férfiu szenvedett hajótörést miatta! Hány lett sikkasztóvá, váltóhamaitóvá és oszlóvá?

Ugyanez áll a női nemre vonatkozólag is. Talán sejtetted sincs arról, kedves olvasóm, mily nagy szegénység, mennyi nélkülözés, szükség és gond uralkodik a volt hivatalnok özvegyei és árvái körében. A legnagyobb részük, ha éhen nem akar halni, a saját keze munkájára van utalva — s dolgozik is, csak azt ne kérdezzétek: miként? Titoktan hozza haza a feldolgozandó anyagot: az üzletből, s titokban, egész titokban viszi vissza a kész munkát; — ne tudja meg senki hogy a „tanácsosok”, „titkárosok” üzletbe dolgoznak — mert ez nem rangjukhoz illő.

Inkább éheznek tehát az egész család, de a hangadó társaság előítéleteit tisztelően tartja. Vajjon mire fordítják aztán az a titokban, k szervesen szerzett pénz? Talán erőteljes táplálékra? Isten ments! Hiszen ragosan, azaz a mennyire csak lehet divat szerint kell öltözködni, s így minden krajczárt hiru rongyokért dobnak ki, hogy az embereknek port hintsenek a szemükbe.

Ne értsenek azonban félre. Eszünk ágában sincs a rang-érzetet megtámadni. Igyekezzék mindenki a legjobbat tenni s ha eleget tett, megfellelt rangja követelményeinek. De ne gondolja senki, hogy rangját adósság csinálással s önmagának és családjának tönkretételével emelheti a világ előtt magasabbra.

Ha otthon nem élhetünk rangunkhoz illően, ne komédiázzunk az utcózn sem, mert bármiként leplezzük is szegénységünket, senki sem hiszi el, hogy gazdagok vagyunk.

Nem „divatosan”, hanem „becsületesen” ez legyen jelszavunk!

Debreczen ötven év múlva.

— Irta s a Csokonai kör decz 11 diki felolvasó ülésén felolvasva —

Dr. Balkányi Miklós.

(Vége.)

Debreczen 1945. Junius 1.

Ma reggel hajnalban keltem fel, hogy a központi közlekedési vásárcsarnokot a kora reggeli bevásárlás idején lássam. Még nem volt 5 óra, mikor R. jegyző barátommal a csarnoknak rózsatéri főkapuján beléptünk, — ifjú barátom az uton elbeszélte, hogy az elárúsítók itt is már éjjel után megkezdik áruiknak kiraktározását és hogy a hajnali órákban már nagy élénkség szokott uralkodni, habár ezt már tapasztalásból is tudtam, mégis meglepett az a sürgés forgás, az a lázas tevékenység, amely itt elem tárukt, egy egész város kis utcáival, tereivel, üzleteivel. A főkapun belépve egy elég széles, egyenes utvezet a T alakban épült csarnokon keresztül, végpontján egyesülve a csapó utcai kaput a színházteri kapuval összekötő másik főuttal. Ezen két főuttal együtt összesen 15 ut szeli át a csarnok belsejét mind a gyalog közlekedésre berendezve. A csarnok külső részén kocsik közlekedésre berendezett utcák vezetnek a hagymatérrel a színházterem át a czepléd utcára, valamint a hagymatérrel a csapó utcára és végül a czepléd utcáról a színházterem keresztül a csapó utcára.

Ezen a gyalog és kocsik közlekedésre berendezett utakon és utcákon kívül két közuti vasuti összeköttetési van a csarnoknak, — az egyik a czepléd utcán, másik a csapó utcán keresztül. A csarnok belsejében az elárúsító helyek úgy vannak csoportosítva, hogy az egy minőségű, vagy rokon természetű élelmi czikkek egy utcában egymás mellett vannak helyezve, a mézarszékékek, vad és halkezesekékek mind a csarnok külső részein vannak csoportosítva, valamennyi hűtő kamarákkal ellátva. A 822 elárúsító helyen 1000-nél több elárúsító nyerhet elhelyezést s ez teljesen elegendő Debreczen város élmezésére.

Igen széles és kényelmes lépcső vezet le a csarnok alatti pinözébe, a hol 14. jégverem körül 55 hideg pinoze van csoportosítva és 508 pinoze raktár és kamara van vilamos fényvilág nappalihoz hasonló világításban. Mig így minden felvilágosított megadott a vásárfelügyelő és a csarnok minden részét a legnagyobb előzékenységgel megmutogatta, addig a bevásárló közönség is mindég nagyobb

nagyobb számban jelentkezett s habár számitásom szerint 2—3000 ember kényelmösen elfér, mégis már 7 órára csaknem egéren megtelt. Így tart ez 9-ig mondá a vásár felügyelő, 9 óra után 12-ig kevesen jönnek.

Délután 4-től 6-ig újra nagyon sokan, este 6 órakor kezdődik a takarítás és minden nap 6-tól 10-ig 4 óra hosszat a legalaposabban kitakarítottjuk, kiszültatjuk ennek az óriási csarnoknak minden zugát, ami a vízvezetékek segítségével nagyon könnyen eszközölhető, 10 órakor este tökéletes rend és tisztaság van mindenütt.

Hát az elárúsítók könnyen megszokták a csarnokban való elárúsítást? A debreczeni közönség szeret itt bevásárolni? „Eleinte sieltett a vásárfelügyelő megmagyarázni — sem az elárúsítók, sem a fogyasztó közönség nem voltak tisztában azzal, hogy mire való a vásárcsarnok, sokan izgattak is ellene, mert félték tőle, mint minden új intézménytől, de mikor aztán az elárúsítók meggyőződtek arról, hogy ebben a fedett, szép tisztá csarnokban a hol úgy 6k maguk, mint különösen az élelmi szerek télen a hideg, nyáron a meleg ellen kelőképen meg vannak óva semmivel kem kerül többbe az elárúsítás, mikor látták azt, hogy az elárúsító hely a hozzártatózó kamarával, vízvezetékek és világítással együtt nem kerül többbe mint a menyit elkötötték azelőtt azért a kis kamarát, melyben az elárúsításra kerülő élelmi czikkeit tartották, akkor nemcsak hogy megnyugodtak, de nem cserélték volna vissza semmi árua, mert meggyőződtek arról is, hogy a vásár csarnokban 3—4 szer annyi forgalmat képesek csinálni, mint az előtt, az élelmi czikkek nem romlanak a piacra felszállítás és haza szállítás közben, nyáron a nap hevétől, télen a hó és hidegtől. A közönség pedig már az első naptól kezdve nélkülözhetetlennek tartja a közlekedési csarnokot, mert meggyőződött arról, hogy most már egészséges és jó élelmi czikkekert kap, a melyek mindennap orvos rendőrileg megvizsgáltatnak, — és a mi fő dolog olcsóbban jut az élmezéséhez, mint az előtt.

A vásárcsarnok felállítását előtt már olyan drága volt a debreczeni piac, hogy nagyon sok családnak komoly gondot és aggodalmat okozott, de mióta a csarnok megnyitott, a közel vidékről, de jó vasuti össze kötetésünk következtében még a távolabb fekvő vidékekről is tömegesen szállítják be a csarnok számára az élelmi czikkeit, most már nagy mérvű az élelmi czikkek beszállítása, különösen mióta vasuton egyenesen a csarnokba lehet mindent behozni, s így az árak lényegesen lejjebb száltak. Most már Debreczenben senki sem panaszkodik a piac viszonyok, a drágaság miatt. De azért a vidéki lakosság sem panaszkodik, hogy nagyon olcsón kénytelen itt termelvényeit eladni, mert 10 szer 20 szer annyit termel, mint hajdan és mind ezt a debreczeni fogyasztás számára.

Nem lehet eléggé méltányolni azt az előnyt sem a vásárcsarnoknak, hogy egy helyen összpontosítja az egész élmezési forgalmat s ez által a közönség nagyon sok időt és utanjárást megkímél, nem kell az egész délelőttöt bevásárlással tölteni.

A városi hatóság csak a csarnok megnyitása óta foglalkozhatik a közegészségügyi intézkedésekkel, az orvosrendűri ellenőrzés csak azóta gyakorolható. Az utcák és terek csak azóta tarthatók tisztán. Aztán meg tessék megnézni, hogy micsoda kiviteli forgalmat teremtett a csarnok, évről évre emelkedik a szöklés és gyümölcs kivitelünk. Most átlag Debreczennek 2. millió forint bevétel van ebből és több mint 5000 debreczeni embernek adott jöletet és megélhetést.

Olyan lelkesedéssel és ügyszeretettel be szelit a vásárfelügyelő, hogy nem akartam félbe szakítani, bár inkább szerettem volna magát a bevásárlást, ezt s nyüzsgő életet figyelmebben megtekinteni.

Midőn kissé elhallgatott, felkértem, hogy jöjjön velem egy körre, szivesen, mondá — csak nem egy óra hosszat járártunk, megnéztük a mézarszékékek, a főzélék, zöldfés, gyümölcs majd a tulsó oldalon a vad és hal elárúsításokat, végre a színház térikapun kiléptünk a színházterre. Erre a térre világosan emlékszem. 57 év előtt egy ódon, elavult több száz esztendő és igen rozskarban lévő ház állt itt, a régi Komáromy féle ház. Ez a ház azóta egy igen diszes két emeletes bérháznak adott helyet mellette csaknem folytatásaképen egy szintén két emeletes nagyon szép másik bérház áll a volt eszmadia szin helyén. Ez a két ház szegélyezi a színházteréről a csapó utcára átvetett vásárcsarnok-utcát, mindkét háznak diszes homlokzata a színházra és vásár csarnokra néz. A két ház földszintje nagy és diszes boltoktól van elfoglalva.

A napló egyéb részei bennünket nem érdekelnek, csak annyit kell még elmondanom, hogy az öreg ur egész nyáron folytatta körutazását. Magyarország minden részét bejárta, már késő ősz volt, mikor Bostonba haza érkezett. November 26-án, tehát épen félévvel azután hogy Debreczenbe megérkezett volt, ajánlott levélben értesítette a bostoni hagyatéki bíróság Debreczen város polgár mestert hogy Nagy László meghalt és 60 milliónyi vagyonát végrendeletileg Debreczen városának hagyta.

Református zsinat.

Hány szavazatuk legyen az ekklézsiáknak?

A tegnapi ülés ünnepes mozzanattal kezdődött. Kun Bertalan püspök, mielőtt az ülést megnyitná üdvözlő beszédet intézett Tisza Kálmánhoz születése napja alkalmából. Ezután folytatták a 23. szakasz feletti vitát.

Leγγελy Imre csatlakozik gr. Tisza Lajos módosításához. Kovács Károly nem tud belenyugodni a javasolt változtatásba. — Szeremley Sámuel csatlakozik gróf Tisza Lajos módosításához.

Szabó Endr. nem fogadja el a szakaszt.

Szász Károly püspök nem ismerheti el azt a kifogást, hogy ezzel új elvet fogadnak be az egyházalkotmányba, mert az elv az alkotmány minden fokozatán már régen életbe van lépve. A lélekszám arányában vannak választva a presbiterek, az egyházgyűlések és kerületek képviselői a konvent és zsinat tagjai. Az új intézkedés csak a lélekszám arányosan való csoportosítását akarja. A mi a jogfosztást illeti és arra az ellenvetésre, hogy a nagy egyházak elnyomják a kis egyházakat, csak azt feleli, hogy eddig az ellenkező történt, i. a kis egyházak szavazatai nyújták el a nagy egyházakét. De az új javaslat elfogadása esetén is mi történik majd? Hiszen a kis egyházak még mindig háromszoros népszerűségi szótöbbséggel fognak bírni, mint a nagy egyházak, tehát nem való az, hogy a kis egyházak majorizálni fognak. Hozzájárul a gr. Tisza Lajos módosításához.

Ragályi nem fogadhatja el a javasolt pontot. Váradyi Gábor teljesen megnyugtatja a Tisza Lajos által benyújtott módosítást. Vályi Lajos nem fogadhatja el a javaslatot. Darányi Ignác szívesen járul a gr. Tisza Lajos módosításához, Szarka Boldizsár a mostani állapot fenntartása mellett szól. Kiss Albert szintén azt indítványozza, hogy e kérdés halasztassék el; ha ez nem fogadható el, csatlakozik Meczer Béla indítványához.

Kovács Albert. Ha helyes az egyéni szavazás elve, akkor miért korlátozzák, miért nem mondják ki, hogy minden határ nélkül egyéneknek számához képest választ képviselőt minden egyházközség.

Végül még Ritók Zsigmond szólta a módosított javaslatához pártólól, polemizálva az ellenzéki szónokokkal. Az ülést ma folytatják.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és kezdő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak. — Az ígató, kiadó hivatal és az írtatók a felelő felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6 óráig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Múzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Színház előadások naponta péntek kivételével kezdődnek este 7 órakor.

Nagy sétatáncverseny vasárnap és ünnepnapokon d. u. 6 órakor a „Margit fürdő” nagytérképben.

Dec. 29. Zárkörű thea estély a Margit fürdő disztermében.

Dec. 30. Zion egyet. táncmultsága a Szik-szaiban.

1892 január 2. Vótélybál a Margit fürdő disztermében.

Január 16. Kefekötő ifjuság bálja a Margit fürdő disztermében.

Január 20. Timár ifjuság bálja a Margit fürdő disztermében.

Január 21. A polgári kör bálja a Margit fürdő disztermében.

Január 23. A függetlenségi párt bálja a Margit fürdő disztermében.

A kollégium beiratása. A kollégium igazgatói tegnap délelőtt megkapták a városi hatóság átiratát, amely a kollégium beiratását dr. Sárvári Gyula t. főorvos javaslata értelmében elrendelte. — Különböző a veszély nem olyan nagy, amilyennek azt tegnap egyoldalú információk után írtuk. A difteritisz esetekről közölt nagy szám úgy került bele a lapba, hogy a diákok, csupán azért, hogy a karácsonyi vakációt 2—3 nappal előbb kikaphassák, az előadásokról elmarad zöb beteg osztálytársait mind úgy diktálták be, hogy roncsoló toroklobban fektűznek. — Pedig hát — amint ezt ma a városi tisztifőorvos úrtól megnyugvással hallottuk, három kivételével enyhe lefolyású hurutos bántalmak vannak a beteg diákoknak. Ez a három kapta csak meg a difteritist, akik részint a kórházban, részint a kollégiumi lakó szobákban feküdtek, anélkül, hogy a kollégiumi és városi hatóságok a ragályos esetet bejelentették volna. A kórház az két diák szobát most legszigorúbban fertőtleníteni fogják. — Tegnap délután hirdették ki a főiskolában hogy az előadások 1892. január 4-ig szünetelni fognak. Szombattól fogva amugy is vakáció lett volna, a rendes karácsonyi vakáció. Az iskola beiratásával főként azért kellett sietni, hogy a három difteritiszben fekvő betegről az őket meglátogató tanulókat a ragályt szét ne hurocolhassák. — A roncsoló toroklob értesülésük szerint ez időszerűt szörványosan je-

lentkeznek s járványos jellegét még nem állították. E napokban sem a gyakorló orvosok, sem a kerületi orvosok, újabb difteritisz esetekről nem jelentettek. Tegnap közleményünk névze dr. Baczony Lajos akadémiai igazgató úrtól is kaptunk lapunk zártakor helyreigazító sorokat, de annak terjedelmességénél fogva mai számunkban helyet nem szoríthatunk.

A ref. felső leányiskolában. Berecz Antal miniszteri biztos, ma végig hallgatta a természettani, természetrajzi, németnyelvtani órákat; belátogatott a női kereskedelmi tanfolyam növendékeihez s maga is számos kérdést intézett a tanítványokhoz. Még ma és holnap Debreczenben marad.

A népszámlálást a bejelentési hivatal életbe léptéébe már befejezték. Több ügyök azonban olyan felületesen járt el, hogy munkálatát pótolni és javítani kell. Az ilyenek persze munkadíjukat revidálás előtt nem kaphják meg.

A jótékony nőegylet farsangi mulatsága A nőegylet választmányja elhatározta, hogy januárban pénztára javára nyilvános mulatságot rendez, Hogy milyent, azt csak később határozzák meg. Veresné Szatmáry Teréz elnököl felkérte, hogy szűkebb körű bizottságot a kivitván, ezzel az előintézkedéseket megtegye.

Élclap Debreczenben. Élclapot indítanak meg újvélő kezdve Debreczenben. Szerkesztője lesz Lánosz-Horváthy Viktor, főmunkatársa Thán Gyula, kiadója pedig Kovács Kautmann Sándor lesz. A rajzok Kleinfeller Károly kezeitől kerülnek ki. Az élclap mutatószámára karácsonyra jelenik meg. Az élclap címe „Debreczeni Figaró” lesz és élces közleményei az előfizetési felhívás ígérete szerint kellő finomsággal összeválogatva, csak arra való lesznek hogy mulattassanak és esetleges viszályokigra hívják fel a figyelmet. A lap előfizetési ára egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr. Előfizetheti Kovács K. Sándor kiadónál és Kutasi Imre nyomdájában (Egy. háztér.)

Lajos hajdu meghalt. Ki ne ösmerte volna a becületessé szelgálatkés Kovács Lajos, a polgármester ur hajduját? Lajos bácsi se biztatja többé a polgármesteri előszobában várakozó ügyes bajos embereket, hogy „ne busuljon, majd elintézzük a dolgot”. Régen ágyba segezete a betegség. Tegnap aztán jobban érezte magát, fölkel, megberetvalkózott félóra muiva már meghalt felesége karja között. Holnap temetik. Nyugodjék békével.

A diósgyöri trichines kolbásról, melyet debreczeni eredetűnek híreszteltek, kislült hogy az egész csak mese, még pedig valószínűleg roszakaratu mese. — Két szaktekinélly írja, hogy azok, a kik a debreczeni kolbásból ettek és megbetegedtek, nem a kolbásztól kapták a betegséget, s nem is trichinostól, hanem a kiskolozói kórházba, a debreczeni kolbászt csak hírből ösmertik.

Hagyomány a dalárdának. Néhai Mayer Ferenc bükkereskedő végrendeletileg 200 forintot hagyományozott alapítványként a városi dalegyetnek. — A boldogult szünetén végrendeletileg fejezte ki azt a kívánságát, hogy öt a dalárda éneke kísérelje ki a temetőbe; ezért külön 60 frtot hagyományozott.

Szabo ceka Mihály, mint örömmel értesülünk a Kisfaludi társaság tagjelöltjei között szerepel. Vele együtt az üresedésben levő három tagsági helyre ajánlatba vannak véve Ambrus Zoltán, Jakab Ödön és Kozma Andor.

A debreczeni kereskedők adója. 466 kereskedő és szatócs van Debreczenben; ezek egy évi üzleti adója 27043 frt, 1100 frttal több mint 1889-ben. Közülök csak 5 fizet 3—5 frtig terjedő adót, 22 5—10 frtot és 129 fizet 10—20 frt között. Ellenben ilyen alacsony adót csaknem ezer iparos fizet, akik tehát az adózási viszonyokból itélve is sokkal kedvezőtlenebb állapotban vannak. 20—50 frtig 137, 50—100 frtig 102 és 100 frton felül 66 kereskedő adózik üzlete után.

Uj egészség-tanárr. Dr. Bruckner Ernő jeles műtő, városunk tb. tisztifőorvosa, a budapesti kir. tudomány-egyetem orvosi karán tegnap nyerte el az iskola orvosi képzését, illetőleg az egészség-tanári oklevelet. Mint értesülünk, dr. Bruckner, a helybeli állami főreáliskolában fogja az egészség-tanári székét betölteni.

A ref egyháztanokhoz a presbiterium következő felhívást intézi: A zsinati törvények 219. §-sa értelmében az országos egyházi közalap javára, minden család köteles vagyoni és kereseti viszonyaihoz képest bizonyos évi járulékot fizetni, mely legalább is megfelelő legyen azon érték egy ezredrészenek, melyet a család évi fenntartása igényel. Ez az évi járulék az 1883. évben három évre ajánlat útján állapított meg; ezental pedig az egyetemes konvent azt rendelte el, hogy az egyetemes konvent három év előtt megajánlott s már jogerőre emelkedett maradék, de az adózó egyháztanokhoz változott vagyoni és kereseti viszonyaihoz képest évenként kiigazítottassanak. E kiigazítás eszközéséget végett a presbiterium állandó küldöttségét alkotott, mely az 1892-ik évi január 1—15. napjain az adózó pénztári hivatalban a hivatalos órák alatt mindenkin megmutatja az 1891. évi járulékoknak jegyzé két és felvilágosításokat elfogadja, hogy ezeknek alapján

az 1892 évi kiigazítottassanak és megállapítottassanak. Felhívtnak tehát egyháztanok tagjai közül azok, akik évi járulékaikat emeltetni óhajtják, valamint azok is, kik eddigi évi járulékaikat kevesebbit kívánják, hogy 1892. évi január 1—15. napjai alatt az egyház adózó pénztári hivatalában, akár élőszóval, akár írásban felszólámlással éljenek, mert ha ezt nem teszik, konvent határozata szerint az eddigi évi járulékot kell az 1892-ik évben is fizetniük. Azokat, kik évi járulékaikat huszszorosát megajánlották és befizették, az egyházi közalapot illető adózás nem terheli, ezeknek tehát felszólámlással élniök nem kell; valamint köztudomásra hozatik ezuttal is, hogy az egyházi törvények 223. §-sa szerint „A családfőnek jogában áll évi járulékát egyszersmindenkorra megváltani, a mi akkép történik, hogy az osztály szerinti évi járulékaikat huszszorosát készpénzben a közalapra befizeti.” A ki ezt otelekszi, az többé az országos közalapra adózni nem köteles, sőt első egyenes utódja (vagyis minden most nem önálló gyermeke) fel lesz mentve a fizetési kötelezettség alól. E megváltás állana tehát minden családfőnek érdekében. Az egyháztanok.

100 forint a koldulás eltörlésére. Fried Lajos debreczeni lakos, azon alkomból, hogy polgári oklevelet kapott, szabályszerű illetékek lefizetésén kívül 100 frtot adományozott a házközüti koldulás eltörlésére. A városi tautós közönségét fejezte ki az új czivis emberbaráti czéla tett adományát. Ugyancsak Fried Lajos — amint már említettük — már ebből 100 frtot adott a városnak oly czébból, hogy a munkakereső napszámok számára az embervásárban fedett helyiség építtessék.

Nem adoma. Megtörtént igaz dolog biz az, az utolsó betűig, jobban elhihetik mint azt, hogy a körösi emberek keresztbe vitték a létrát az erdőbe. Két samsoni atyafi vetőgépet vett. Ugy állapodtak meg, hogy az egyik napon Péter a másikon Pál földjén dolgozik a gép. Hanem a két sógor valamin összezabalyodott, a minek az lett a vége, hogy osztakozásra került a sor. Pál tíz pengővel többet ajánlott Péternek, mint a mennyit ő belefektetett a gépbe, azért, hogy a részét átadván neki az egész gép az övé legyen. Igért huszszal többet, mindhiába, mert Péter nem állt a kötelnek. Hát kapták magukat s elosztották a gépet, úgy okoskodva, hogy a gép fele legalább felannyit csak eldologzik mint az egész masinaria. Most aztán kiki próbálgatja, hogy rakja össze a kerekeket, mert az összeállításról bizony megfellekedtek.

Halestély. Weber Izidor sörösarnokában pénteken halestélyi lesz, melyen a Magyar testvérek zenekara játszik.

A főreáliskola tervéi. A belügyminiszter jóváhagyván a batvan utcai telkeknek a főreáliskola helyéül való megvásárlását, a tanács megbizta Kovács Sándor t. főügyészt, hogy a kijelölt telkekre nézve a szabályszerű szerződést megkösse. A polgármester ur pedig azzal bizatott meg, hogy az általa megnevezett fővárosi építész Debreczenbe lehivatván, azzal a főreáliskola építési programját, tervét, költségvetését a mérnöki hivatal közbejötté melletl készíttesse el.

Az influenza ugyancsak el van terjedve városunkban, a mit nagyban elősegít a furcsa időjárás. Tegnap reggel fagyos hidegnek indult, este felé megágyulva havazott de még mindig élénk hidegséggel, ma délfelé pedig ugy kislüttött a nap, mintha tavasz volna. Debreczenben most alig van ház, hol beteget nem ápolnak.

CSARNOK.

Első szerelem.

— A legszebb idöböl —

Ott esett meg a csöndes, félhomályos lugasban, ahol összefut a jerikói lonzz kacskaringós indája.

A szöke leányka — bizony pedig nem tudám az — olyan édeséget érzett egyszerre a kicsi szivébe belopólni. Nem tudta, hogy hívják, de nem is kutatta. Gyermek volt, tiszta, szűz, mint a márcziusi hó. A firtós fejébe, hogy mi legyen az, ami olyan hirtelen, egyszerre percnyit zavarodást, melegséget hajtott, igazán nem tudta; érezte azonban, hogy van benne egy csöpp édeség. E az a csöpp már neki éppen elég volt. Hogy szabad mélyen, hosszan a szemébe nézni annak a másik gyermeknek, hogy órahosszat elbolyonghat vele kézenfogva, osordultig tele szivüknek egy hangja nélkül, a messzi réten, be egészen az árokszéli erdős sudaras fái közt: elég boldogá tudta tenni, ahhoz, hogy soha többet ne kívánjon.

S a fin éppen olyan volt. Olyan gyermek, olyan tiszta. Az ajkuk soha még nem tört össze csökbán s a fin izmos karja soha nem fonta át erő ölelésben a leányka karcsu derekát. A fin mindennap átjött az ő kis szerelméhez s aztán elmentek bolyongani. Önkéntelenül nyultak egymás keze után, hogy kiértek a kapun s az a két kis kéz olyan erősen egybe kapcsolódott; el se vált, amíg az elpihenő esttel újra a kapunál álltak. Nem beszéltek egy szót sem az egész uton. A kezük meglöbbedt olykor, vagy a leány dereka meghajolt, hogy virágot szakajtszon. De vele hajolt a fin is.

Főlébredt bennük gyakorta a pajkos gyerekvér pillangót üttek együtt, kézenfog-

va, keresztül a magas füves tarlón, amíg a lélekzetük el nem fogyott. Elválaszthatlanul, szorosan egymáshoz simulva pihentek meg ilyenkor, erősen nézve egymás szemébe.

Es a fiúnak soha eszébe nem juttt, hogy milyen édes volna azt a kipirult, rózsaszínű leveles arcot a szöke hajválasztékától le a fehér nyakig minden kis parányi helyecskéjén összecsofolni és a leány soha nem gondolt arra, hogyha ez a gyermek egyszerre férfivá lenne s az izmos karjával erősen oda-szoritaná magához, hogy a lüktető, izgatott kebele lecsillapodjék: milyen nagyon jó, édes volna az.

S még mikor bazaarve, elváltak, akkor sem jutott eszébe egyiknek sem, hogy bucsuzóra talán jól esnék egy csök Olyan ártatlan, tiszta csök, amilyet testvér szokott adni a testvérenek. A kapunál megálltak, hosszan egymás szemébe néztek, az összefonódott kezük elvált: ebből állt a bucsuzásuk. Elváltak, hazamentek, hogy hátra se nézett egyik se. Es másnap újra együtt járták a meséket.

Most is ugy ölének ott a lugasban, egymáshoz simulva, összefonott kezzel. Erősen néznek egymás szemébe s a leány ugy érzi, mintha perzselné az a heves tekintet, ami pedig bizony öntudatlan áhitattal rátapad. Soha se nézett még az a jó fin ilyen erős tűzben hevült szemmel rá. Még egy percczel elebb is, hogy künnjártak a réten, nyugodt volt s a szeme felé, tiszta szerelemről volt nedves. Egész délután künn voltak ismét — s talán soha soha annyit nem szaladgáltak, mint éppen ma. Belefáradtak, — a meleg is nagy volt, — s ide jöttek pihonni. Jól esett a forró napugár elől elmenekülni ebbe az árnyékos, kedves zugocskába, ahol senki sem hallja, amit a szivük eldobog. Csak ők ketten.

A vadszölös nyilason kiláltak, messze, odáig, ahol a foltalan kék ég ráborul a nyári gazdagságból pompázó földre. Ameddig a szemük elátott, zöb vetések, buja táblák ameddig a fülük elhallott, csönd és nyugalom. A levegő is ámosan, csaknem mozdulatlan libegéssel jött, ha kinek megszálta a tüdejét. Szellő nem járt s a közeli erdőkből ha kicsapott olykor valami hűvösebb áram, ezüst sávot vonva a végtelen rozos dűlök halvány zöldjén. Különbön olyan nyomasztó üresség, álmátog csönd volt körös-körül, — csak a ringó levegő atomjai bizsegtek halk zümmögéssel. Madár se szólt, meg az ér is elállott, — s a bogarak csak olykor, ha zümmögtek egyet, mélységeset hallgatván utána.

Nagy volt a meleg. A virágok fáradtan hajtották le a fejüket, — csak egy pipacs szemtelenkedett magára tartott lángvörös fejjével az árokcsélén. És minden végigtérült elszibbasztó áramlati valami mélységes, csöndes szerelmnek, amitől megrebentek a virágok le egész a földre nyuló gyökérig s megingott a szelérdő százados fának óriási koronája. Lenyűgöző, ellenáhatatlan hatalommal hajoltak meg a nagy ur előtt, a ki parancsolója mindeneknek, ott ontván a magában kéjhajhászó rosszaságának sugarait: Ó felsége, a királyi Nap előtt:

... És benn a lugasban kérdé a leány: — Szeretsz? — Szeretlek.

S az a szikra, amitől a leányka ugy megijedt, egyszerre láng lett, átsapott az ő szemébe is, onnan főlzaladt az agyára, végigszaladta az egész fejt, betöltötte egyszeri föllobbanásai a haramtos, fehér testének minden kis pontját, s annélkül, hogy tudták volna, abban a szempillantásban, — hűvös áram csapott be a lugasba, madárpityegés szállt keresztül a levegőn s tiszta hangja hallott valami messzi kis harangnak, — ott egymásra borulának. Az ajkuk összeforrt s remegő kezük félve kereste az édes, forró testet.

A nap sugara is betört egy résen, de csak újra elszállt onnan, látván, hogy abban a kis templomná vált lugasban csak egy az oltár: a mélységes mély első szerelem, mely első, utolsó, egyszeri.

Gentilhomme.

Főszerkesztő és kiadó laptulajdonos:

Vértesi Arnold.

Felölös szerkesztő: Vértesi Gyula.

Gyermekjáték

és

a j á n d é k t á r g y a k

legolcsóbban és legnagyobb választékban

kaphatók

Baum Miksánál.

Egy a piac legelénkebb helyén levő

bolthelyiség kiadó.

Értekezhetni e lap kiadóhivatalában

Egy budapesti nagy üzlet megvétele
által és dusan felszerelt nagyraktárunknak leltár előtti megkissebbitése czéljából

Butorszövet, szőnyeg, függöny,

ágy és asztalterítő

vászon és asztalnemű

valamint

női ruhaszöveteket

tetemesen leszállított áron

ajánlunk.

KUNZ JÓZSEF - TÁRSA

DEBRECZEN Kis-templom bazár.

NACYTERJEDELMŰ
karácsonyi alkalmi divatárak
feltűző esés
leszállított árakban
még beszerezhetőek.

BOSZNAY J. és TÁRSÁNÁL
Debreczen, Czegléd-utca.

Csodalatti kiárusítás.

Stern Albert piac-utczai raktárából, hatvan-utczára
Lám Sándor ur tires bolthelyiségébe átszállított tárgyak,

férfi kalapok, gyapju szőr-

alsó ruhák,

pénz- szivar tárczák, mindenféle gyermek játékok

női- férfi kesztyük, s nürnbergi kereskedés minden czikkei,
a csődbíróság és id. választmány beleegyezésével, beszerzési áron alul is elad-
datnak.

Mészáros J.
tömeggondnok.

Leszállított árak!

Leltározás alkalmából Deczember 1-től kezdve
az összes raktárunkon lévő

női ruhaszöveteket,
fekete divat-kelméket is,

SZINES MOSÓ VELEZEKET,

téli gyapju nagykendőket,

triko derék és gyermek ruhákat,

valamint

szőnyeget

Smyrna, Axminster, Brüssler, Tapestry

és hollandi nagyszőnyeget is,

függönyöket

mélyen

leszállított árakon

árusítjuk el.

Szabó Lajos fia

Debreczen, Rózsater.

Karácsonyi és Ujévi

ajándékoknak,

valamint minden más alkalmi meglepetésekre hasznos és czélszerű

Porcellán, Chinaezüst, Bronze és

Majolika ujdonságok.

Ditmár, Brünner, és hazai gyártmányu:

aszfali- és függőlámpák, nap- és
villámégőkkel.

Porcellán-, Őt-, Kévé-, Thea,

ugyszinte mindennemű

üveg-, ivó- és likőr-készleteket nagyválasztékban
ajánl

Kaszanyitzky Endre

előbb KUHINKA I. K. DEBRECZENBEN.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan teljesítetnek. — Ajánjegyzékek-
kel kívánatra bérmentve szolgálok.

"Nincs többé fejfájás"

D. Götz

MIGRAINE-PORA

huszont év óta egyoldala, ideges
rheumaszerű, sőt gyomorból származó
fejfájás ellen a legjobb si-
kerrel használtatott, mit több
ezerre menő kőszímet-nyilvánítás
bizonyít.

Utolsó időben a

MADRIDI UDVAR

feltűnő eredménnyel használta
1 doboz ára használati utasítással
2 firt, 1 kis próba-doboz haszná-
lati utasítással 1 firt. Eredetiben

kapható csak egyedül Fáykiss József „nagy-
Krisztof”-hoz címzett gyógyszerárában Budapesten,
továbbá Török Józsefnél, király-u. 12. Debreczen-
ben Dr. Rotschnek Emil — Tamásy Béla Balázs
Ódön és Tóth Béla gyógyszerész uraknál is kapható.

Postai megrendelések azonnal eszközöltetnek.

Kerestetik

az értelmesebb osztályból, egy közép kora
egészséges nő, éltes öreg ur mellé gondo-
zónak.

Bővebb felvilágosításért levelek 971
Debreczen „poste restante” címzendők.

Ajánlatok csak saját néven vétetnek
figyelembe.

A Debreczeni Ellenőr könyvkötészetében

mindenféle diszes és egyszerű

K Ö N Y V K Ö T Ö I

m u n k á k

gyorsan pontosan és jutányos árban elkészítettnek.